

Učitel matematiky

Martina Bečvářová

XI. Seminář z historie matematiky pro vyučující na středních školách

Učitel matematiky, Vol. 22 (2014), No. 1, 62–64

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/149457>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2014

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

M. Bečvářová (Ústav aplikované matematiky, FD ČVUT v Praze, Na Florenci 25, Praha 1, 11000, e-mail: becvamar@fd.cvut.cz).

Podrobné informace o minulých konferencích, fotografie z těchto akcí a přihlášky na akci budoucí lze najít na webové stránce

<http://www.fd.cvut.cz/personal/becvamar/konference>

Martina Bečvářová

XI. SEMINÁŘ Z HISTORIE MATEMATIKY PRO VYUČUJÍCÍ NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

Ve dnech 19. až 22. srpna 2013 se v Poděbradech konal již *XI. seminář z historie matematiky pro vyučující na středních školách*. Věnován byl životu a dílu Archiméda ze Syrakús, největšího vědce starověku, jehož dílo zasáhlo do matematiky, fyziky, techniky, architektury i fortifikace a je dodnes mimořádně podnětné. Toto téma je v současné době velmi aktuální, neboť koncem roku 2011 byly publikovány výsledky více než desetiletého mezinárodního projektu zaměřeného na konzervaci a nové čtení znovu nalezeného kodexu, který obsahuje některé Archimédovy spisy považované dříve za ztracené. Četné Archimédovy výsledky mohou být použity při výuce matematiky či fyziky, zejména ve volitelných seminářích. Studenti je mohou „objevovat“, studovat a rozvíjet s využitím výpočetní techniky a internetu. Přednášející se proto snažili přiblížit zajímavé historicko-kulturní souvislosti, Archimédovy životní osudy a osudy jeho díla, přístupnou formou vysvětlili některé základní myšlenky jeho díla a ukázali jejich vliv na rozvoj matematiky, fyziky a techniky.

Hlavními organizátory letošní akce byli J. Bečvář, M. Bečvářová, Z. Halas a M. Melcer. Semináře se zúčastnilo téměř šest desítek osob (učitelé základních, středních a vysokých škol a několik doktorandů). Všechny přednášky proběhly v aule Ústavu jazykové a odborné přípravy UK v Praze (studijní středisko Poděbrady), který sídlí v historických prostorách poděbradského zámku.

Seminář byl zahájen v pondělí 19. 8. ve 14 hodin. Účastníci vyslechli poutavé přednášky *Archimédés a jeho doba* (J. Bednaříková), *Archimédés – život a dílo* (J. Bečvář) a *Počítání písku* (J. Bečvář). Po večeři následovala téměř dvouhodinová procházka po historických i technických pamětihodnostech Poděbrad, při níž L. Melcerová pohovořila o historii i současnosti města. Během prohlídky mohli účastníci ochutnat i několik léčivých minerálních pramenů a projít se po krásně osvětlené lázeňské kolonádě a parku.

V úterý dopoledne byly dvě přednášky, *Recepte Archimédova díla v Evropě a českých zemích* (M. Bečvářová) a *Metoda* (Z. Halas). Po obědě zazněly čtyři přednášky, *Měření kruhu*, *Výpočet druhých odmocnin* (J. Bečvář), *Archimédova tělesa* (V. Moravcová) a *Objem a povrch koule* (J. Bečvář). Po dvacáté hodině zahájil J. Bečvář tradiční společenský večer, který se konal v zámecké restauraci vybudované v zámeckém příkopu. O veselou, vtipnou a místy i rozvernou zábavu se postarali J. Bečvář, J. Bednaříková a A. Šarounová.

Ve středu dopoledne proběhly přednášky *Od řecké matematiky k teorii míry* (I. Netuka) a *Archimédův zákon a řešení rovnic* (K. Otruba). Odpoledne odezněla přednáška *Archimédés: fyzik a inženýr* (M. Melcer), kterou zpestřilo několik zajímavých a nápaditě pojatých fyzikálních pokusů. V podvečer se uskutečnil nenáročný pěší výlet malebnou krajinou soutoku Labe a Cidliny, který byl zakončen příjemným posezením v zahradní restauraci Cidlina.

Na posledním čtvrtěčním seminárním půdňi se uskutečnily přednášky *Archimédova fyzikální geometrie* (J. Šimša) a *Stomachion* (Z. Halas). Na závěr všichni obdrželi osvědčení o absolvování semináře.

Za úspěšný průběh semináře je nutné poděkovat organizátorům, zaměstnancům Ústavu jazykové a odborné přípravy UK v Praze, studijní středisko Poděbrady, zejména M. Melcerovi a pracovníkům studentských kolejí v Poděbradech, bez jejichž nadšení, pochopení, pomoci a práce by se akce nemohla uskutečnit.

Ve dnech 18. až 21. srpna roku 2014 se bude konat ve Velkém Meziříčí *17. seminář o filozofických otázkách matematiky a fyziky*. Tuto akci připravují A. Trojánek (Gymnázium, Sokolovská 27, 594 01 Velké Meziříčí) a D. Hrubý (Gymnázium, A. K. Vítáka 452, 569 43 Jevíčko). *12. seminář z historie matematiky pro vyučující na středních školách* je plánován na srpen 2015, informace o této akci podá M. Bečvářová (Ústav aplikované matematiky, FD ČVUT v Praze, Na Florenci 25, Praha 1, 11000, e-mail: becvamar@fd.cvut.cz).

Podrobné informace o minulých seminářích, fotografie z těchto akcí a přihlášky na budoucí akci lze najít na webových stránkách:

http://www.fd.cvut.cz/personal/becvamar/seminar_ss/

<http://www.fd.cvut.cz/personal/becvamar/otazky/>

Martina Bečvářová

OMLUVA

Redakční rada časopisu *Učitel matematiky* se omlouvá prof. V. Dlabovi za to, že nedopatřením uveřejnila v čísle 4 ročníku 21 jeho článek *Pozoruhodné výrazy: každý si může sestrojít svoji „rovnost“* a doplnila tento článek jeho stručnou charakteristikou v anglickém jazyce.